

Protocol no. 38**Radunanza cumünala**

Data Lündeschdi, als 27 october 2008
Urari a las 20:15h
Lö in sala cumünala, chasa da scoula a Scuol

Tractandas

1. Orientaziun regard il proget "Aua forta / BES 2010"
Expensa na büdschettata da CHF 45'000.-- chi suottastà tenor constituziun al referendum facultativ
 2. Orientaziun regard la sarinera S-charl
 3. Orientaziun regard la garanzia (süertà) d'ün milliun per pussibilitar a las PSFS da surgnir credits d'investiziun
 4. Orientaziuns
- boudas via da S-charl
- e.o.p.
 5. Varia
-

Preschaints s-chars 90 personas
S-chüsats Gian Janett
Referents Duri Bezzola, pres. CA BES
lic. rer. pol. Philipp Gunzinger, directer BES
Urs Wohler, directer ESTAG
Gian Cla Feuerstein, manader uffizi forestal dal Grischun meridional
Medias Mario Pult, Fadrina Hofmann Estrada
Scrutinaduors ingüns

Il capo driva punctualmaing la radunanza in spordschand a tuots ün cordial bain-vgnü. El constatta cha la radunanza es gnüda bannida confuorm a la constituziun cumünala (art. 20).

Tract. 1 Orientaziun regard il proget "Aua forta / BES 2010"

Expensa na büdschettata da CHF 45'000.-- referendum facultatif

In sia introducziun muossa il capo in d'una preschantaziun Powerpoint diversas fotografias veglias dals bogns e d'hotels in vicinanza. Cun quistas fotografias ha la radunanza surgnì ün'impreschiun dal svilup cha Scuol ha fat ils ultims 80 o 100 ons.

Avant co dar il pled als referents tira il capo amo üna jada adimaint cha'l BES saja gnü inaugurà dal 1993, haja dimena uossa fingià 15 ons, cha dal 2003 as haja ingrondi il cumpartimaint dal bogn roman-irlandais e chi's saja uossa landervia a stübgjar co chi's pudess render il BES (amo) plü attractiv eir pel avegnir.

Urs Wohler

Il directer da l'ESTAG delcera il bsögn d'agir our dal punct da vista dal turissem. El suottastricha la grond'importanza cha'l BES haja illa regiun dal Parc Naziunal in cumbinaziun culla Biosfera Val Müstair e'ls cumüns da vacanzas.

Las investiziuns il BES han ün effet direct, ma eir indirect pella regiun e per Scuol. La concorrenza nun es (be) in val, dimpersè in svizra ed investischa fermamaing e quai natüralmaing sainza tour il minim resguard sün Scuol. Sco exaimpel il plü nouv manzuna el Bern-Westside. Quia as tratta d'ün grond center da butias cun integrà da tuotta sorts attracziuns, t.o. eir ün bogn roman-irlandais! Ils giasts d'hozindi cinguoschan las sportas, tillas congualan e sun pronts da viagiar daplü.

Scuol as sto profilar e's svilupar inavant. Pel mumaint es Scuol l'unica destinaziun in Grischun cull'etiketta da wellness (Wellness-Destinations-Label). Eir il sagè da qualità saja important e pel giast d'hozindi ün punct d'orientaziun ch'el nu less plü mancantar ha fini Urs Wohler.

Duri Bezzola

Il president dal cussagl administrativ dal BES declera cha'l CA saja davantà activ pervi cha daspö il 1993 sajan gnüts realisats blers novs bogns in d'una distanza da var 100 km. Las frequenzas s'han augmantadas cuntinuantamaing daspö l'avertüra, ün augmaint plü grond haja dat in seguit a l'avertüra dal tunnel dal Vereina. Daspö quella vouta s'han las frequenzas però as stabilidas sün ün bun nivel, grazcha eir als sforzs cuntinuants süls chomps da recloma ma eir cun mantgnair adüna tuot l'infrastructura dal bogn sün ün ot ed actual s-chalin. Ma adonta da tuot quists fats as sto malavitta constattar cha las frequenzas as diminuischan. La situaziun nun es sgüra na amo alarmanta, però i's sto reagir uossa per na "perder il tren".

La decisiun da realisar ils bogns es statta da gronda portata per sgürar il bainstar, eir scha tuot ha cuostü bler ed i s'ha stuvü far debits. Uossa as tratta da cuntinuar e da far ün'investiziun pella prosma generaziun.

Per guardar co chi's pudess svilupar il BES es gnüda installada üna cumischiun d'indigens e d'experts externs. Per realisar alch s'haja quista vouta l'idea da far alch insembel cun investuors.

Il concept existent funcziuna – da far alch esa in sen d'una cumplettaziun da la sporta. Cha la grupp da lavur es ida la güsta via demuossan las contribuziuns dal SECO ill'otezza da fin uossa CHF 110'000.-- e per pudair cuntinuar es il credit da CHF 45'000.-- necessari ed indispensabel.

Philipp Gunzinger

Eir il directer dal BES atschögna a l'età dal bogn e suottastricha l'importanza economica cha'l BES ha per Scuol e la regiun. Il BES spordscha hoz var 100 plazzas da lavur ed occupa i'l sector da turissem üna posiziun da clav.

Adonta da tuot las staintas per optimar la gestiun as stoja constattar chi s'es rivà ad ün tschert cunfin. Eir perquai voula novas ideas, novas strategias pels prossems 20 ons.

Il proget "Aua forta / BES 2010" nun es amo ün proget concret, per intant sun quai be amo ideas. I'l rom dal proget as lessa sviluppar inavant quistas differentas ideas e strategias güsta manzunadas. Be in fond darcheu ün grond pass saraja pussibel da restar in concorrenza cun tuot las sportas novas regiunalas e surtuot surregiunalas. Üna pozza per l'avegnir pudess esser ün bogn da quietezza. Lapro nu's das-cha però laschar our d'ögl las famiglias. Il böt es sgüra quel da mantgnair la sporta existenta, d'agiundscher però novas sportas cumplementaras. Üna da quellas pudess esser ün hotel d'abitar. Quai füss ün cumplex d'abitaziuns da vacanzas cul confort e las cumadaivlezzas d'hotel. Ultra da quai dëssan però eir gnir offeridas abitaziuns d'aigna proprietà. Ün ulteriur modul prevezza üna halla d'entrada per sezzar, baiver aua e far adöver da differentas butias ed amo ün'otra ha in ögl ün uschedit "private spa", dimena ün sector da la sporta da wellness chi pudess gnir tut a fit da perins o gruppas per ün pêr uras. L'ultim modul füss quel da realisar ün center da cumpetenza per auas mineralas.

Previs füssa ch'ün investur privat cuverness tuot ils cuosts per realisar il bogn da quietezza e/o ün "private spa" cumbinà cul hotel d'abitar. Ils experts calculeschan hoz cun deficits pussibels da CHF 300'000.-- pel prüm temp. La dumonda es che consequenzas cha quai avess pel cumün. I'l rom dal proget "aua forta / BES 2010" as tschercha da respuonder eir a quista dumonda. Perquai as douvra il credit da CHF 45'000.--. Cun quists raps pudess gnir fatta ün'analisa d'incidenza chi muossess las consequenzas pel BES e pel cumün da Scuol, ma eir üna planisaziun da test ingio chi gniss ponderà tanter oter ingio cha la nouva infrastruttura pudess gnir plazzada. Il directer dal BES es optimistic e persvas cha la schanza per chattar investuors es avantman. Investiziuns in progets perdüraivels han avegnir e quia as tratta propcha d'ün proget perdüraivel.

Da la discussiun nu vegn fat ingün adöver e cun quai serra il capo la tractanda in manzunond amo üna vouta cha quist credit na stat büdschettà suottastà al referendum facultativ. Per quel sun necessarias 100 suottascripziuns.

Tract. 2 Lö pella sarinera S-charl

Hanspeter Dorta, il cusglier cumünal cul dicasteri aua, chanelisaziun/sarinera delcera cha ca. avant ün on saja eir fingià gnü orientà sur da quist tema. Il suveran da Scuol ha lura acceptà als 25-11-2007 (votaziun a l'urna) il reglamaint davart la chanelisaziun e la sarinera da S-charl cun 464 vuschs da schi cunter 72 vusch da na pro 18 abstenziuns.

Cunter il lö stat oriundamaing previs per fabrichar la sarinera d'eira entrats divers recuors. Sco lö d'eira previs da dovrar ün chantun da la piazza da parcar avant l'aua da Sesvenna. Ils recurrents han gnü gronda temma da las emissiuns da spüzza e fat valair ch'üna sarinera fetscha ün nosch aspet, impustüt our da vista turistica.

Il rom d'ün inscunter culs da S-charl s'ha cristalisà oura lura ün oter lö pella sarinera, nempe il lö suot il museum Schmelzra. In seguit sun lura gnüts tscherchats eir amo oters lös e lasupra infuorma uossa il manader da l'uffizi forestal dal Grischun meridiunal, Gian Cla Feuerstein.

La cumischiun da privel ha examinà la situaziun pels differents lös. Per üna tala valütaziun sun da trar in consideraziun cas o evenimaints da 100 fin 300 ons, dimena forsa na güsta previsibels, ma pussibels.

Valütats sun gnüts in tuot 6 lös. Il lö no. 1 pro la piazza da parcar e'l lö no. 6 situà in vicinanza da la punt Tavrü füssan ils lös cul plü pitschen privel.

Hanspeter Dorta declera in seguit cha'ls cuosts pella sarinera s'hajan augmantats da ca. CHF 500'000.-- sün uossa CHF 704'000.--. Oriundamaing d'eiran ils cuosts gnüts quantifichats in basa ad üna stima da cuosts. Uossa as basan quels sün offertas. D'üna vart sun augmantats ils predschs e da tschella vart daja eir cuosts implü pervi da masüras da sgürezza.

Ils ulteriurs cuosts, masüras da sgürezza e'l chanal da colliaziun importan pel lö

No.1 Piazza da parcar	155'000.--	total incl. sarinera	859'000.--
No.2 Praditsch	223'000.--		927'000.--
No.3 Sur la deponia veglia	225'000.--		929'000.--
No.4 Deponia veglia	466'000.--		1'170'000.--
No.5 Schmelzra	486'000.--		1'190'000.--
No.6 Sur la punt da Tiatscha suot	576'000.--		1'280'000.--

Eir la finanziaziun dals cuosts implü succeda sur las taxas annualas ordinarias. Sur da l'otezza da quellas decida minch'on il suveran in occasiun da la radunanza da büdschet. Cun excepziun da la varianta no. 6 as pudessa inchaschar las taxas unicas in basa al reglamaint, v.d. taxas da 0.75 % per gestiuns turisticas e dad 1.50 % per chasas d'abitar. Per pudair realisar la varianta no. 6 füssa da far ün augmuint considerabel da las taxas, insè üna radublaziun, quai chi vess per consequenza üna revisiun dal reglamaint davart la chanalizaziun e la sarinera da S-charl.

Il capo driva la discussiun. Da quella vegn fat rich adöver. Per part daja votums eir dret emoziunals. Üna vouta vegna atschögna ch'eir la sarinera saja üna coralla illa culana dal turissem e cha perquai füssa güstifichà dad inchargiar üna part dals cuosts a quel sector. Ün votant disch però eir cha schi nu detta üna sarinera aint in S-charl saja quai vairamaing üna noscha recloma pel turissem. I's stuvess dafatta muossar al turist cha S-charl posseda üna sarinera cun tilla inscriber correspondentamaing e cun tilla realisar giosom la piazza da parcar.

Ün oter votant spetta cha'l cumün muossa sü quant cha'l cumün da Scuol inchascha sulet da quels da S-charl. In quel cas, disch il capo, as stoja però eir glistar sü ils cuosts cha'l cumün ha p. ex. cul mantegnimaint da la via da S-charl eui.

A pussiblas noschas odurs vegna fat attent plü d'üna vouta. In quel connex atschögna il cusglier cumünal ed indsch. Marco Müller a la sarinera da Ftan in vicinanza da l'hotel Paradis. Là nun haja p. ex. mai dat reclomaziuns. Inavant vegna rendü attent a las strasoras dal 1993 chi han gnü devastà t.o. eir quella part da la piazza da parcar ingio chi füss previssa uossa la sarinera.

Tuot tenor il lö chi gniss tschernü accentuescha ün votant, esa uschè, cha per singuls edifizis nu restessa oter co d'installar üna pumpa per la chanelisaziun, quai chi nu das-chess tantüna na esser il cas.

Chi's sto uossa fabbrichar üna sarinera – eir sün squitsch davart da las instanzas chantunalas – para d'esser cler uschè sco cha Scuol es oblià da tachar Pradella vi da la sarinera Sotruinas. Simplamaing regard il lö e las pussiblas emissiuns van las ideas ün pa ourdglioter.

Davo quista animada discussiun serra il capo la tractanda in cunfermond cha sco prossem pass saja previs l'inscunter culs da S-charl e cha'l cussagl cumünal deciderà lura in seguit sur dal lö.

Tract. 3 Süertà d'ün milliun a favur da las Pendicularas Motta Naluns

Il capo declera cuort eir a la radunanza da quista saira che cha las Pendicularas Motta Naluns Scuol-Ftan-Sent SA han avant da fabbrichar e cun agüd d'üna preschantaziun Powerpoint muossa el eir co cha tuot avess da gnir finanzià. Sper l'augment da chapital d'aczias chi'd es gnü fat vegn fat per üna part da la nouva pendiculara ün contrat da leasing ed implü survegnan las PSFS credits da bancas. Üna part importanta da la finanziaziun fuorma ün impraist tenor la nouva politica regiunala (plü bod avaiva quai nom credit d'investiziun) sco eir üna contribuziun à fond perdu. L'impraist importa maximalmaing 2 milliuns ad ün fit actual dad 1.75 % ed ha üna dürada da 10 ons. La contribuziun à fond perdu importa maximal CHF 330'000.--.

La Confederaziun e'l Chantun pretendan per tals impraists uossa üna garanzia dals cumüns. Quella garanzia ha da correspuonder a l'import maximal dal credit, dimena a 2 milliuns francs. Ils trais cumüns da Scuol, Ftan e Sent s'han cunvgnüts da möd cha Ftan e Sent surpiglian minchün üna süertà d'ün mez milliun e Scuol üna d'ün milliun.

L'importanza da las PSFS pell'economia publica nun es sgüra na plü da suottastrichar. Id es eir cler ed evidaint cha las investiziuns previssas sun indispensablas per cha la regiun da skis Motta Naluns saja capabla da concuorrer a lunga vista.

Il cussagl cumünal propuona perquai unanimamaing d'approvar illa votumaziun dals 30 november 2008 la süertà d'ün milliun francs a favur da las Pendicularas.

Tract. 4 Orientaziuns

Strasoras Val S-charl

Pervi da la strasora dals 7 avuost 2008 sun gnüdas giò differentas boudas aint in Val S-charl. Ad Armon Parolini esa reuschi da filmar la bouda tanter il Plan da la Graida e Muntrot e'l capo po uossa muosar sequenzas da quels films. Id es impreschiunant a verer che forzas cha la natüra ha.

Sairada commemorativa per Men Rauch

Inavant renda il capo attent a la sairada chi vegn organisada in memoria al poet da Scuol, Men Rauch, mort dal 1958. L'arrandschamaint ha lö in venderdi, als 31 october 2008 in sala cumünala.

Amias ed amis da l'OEB

Alesch Vital es president da la società amias ed amis da l'ospidal e tschercha novas persunas per la suprastanza.

Tract. 5 Varia

Ûn votant dumonda co chi stetta culla chosa *seguondas abitaziuns* e regard l'execuziun da la *ledscha da pulizia*.

Seguonas abitaziuns

Il president da la giunta da planisaziun e da la cumischiun da fabrica, Marco Müller, tira adimaint las infuormaziuns cha Peder Plaz ha gnü dat illa radunanza cumünala dals 18 favrer da quist on e declera cha la cumischiun saja landervia ad elavurar propostas. La proposta d'üna contingentaziun nu para d'esser per Scuol bain applichabla. La cumischiun es ida in direcziun da tscherchar soluziuns cun terrain da fabrica per indigens.

In congual cun oters cumüns das-chess quel cuostair tanter CHF 200.-- e CHF 300.-- al m2.

Ledscha da pulizia

Reguard la ledscha da pulizia cunferma il capo chi sajan gnüdas augmantadas remarchabelmaing las controllas, eir cun agüda da la Securitas. Id es però difficil da controllar tuot e d'impedir noschs deports da giasts chi frequentan discos. Per quai chi riguarda la disco sün Trü ha il cussagl cumünal trat üna decisiun da tilla serrar subit chi dà üna megltra alternativa, però inamöd a mez lunga vista (5 fin 7 ons, plü jent dafatta 3 fin 5ons). La cumischiun da planisaziun s'occupa eir da la dumonda per ün lö plü ideal per üna discoteca.

Ûn grond bacan chaschuneschan eir ils fümaders chi ston star dadour la disco a fümar. L'ultima controlla ha muossà chi nu d'eiran illa disco ningüns giuvenils suot 16 ons.

Discoteca Trü – areal Trü

Inavant infuorma il capo güsta eir sur da la situaziun dal restorant Trü. Per la stagiun d'inviern s'haja chattà üna soluziun passagera cun dar a fit il restorant a l'uster da la disco, Marco Fontana e partenaris. L'alternativa füss stat quella da laschar serrà il restorant, quai chi nu füss sgüra na stat bun per l'intera gestiun da Trü. Dalonder es eir üna cumischiun landervia a tscherchar novs adövers o soluziuns pel areal da Trü sco per exaimpel ün hotel da famiglias e.o.p.

Promozium d'hotellaria

Per finir manzuna il capo amo co cha'l cumün fa promozium d'hotellaria: Las impostas da müdaman in connex cullas venditas dals hotels Bellaval e Guardaval sun gnüdas relaschadas sco cha quai es gnü praticchè fingià daspö divers ons. Causa cha l'hotel Guardaval es illa zona da cumün vegl ha il cussagl cumünal pretais chi gnia inscrit i'l register fundiari ün scumond d'alienaziun pella dürada da 20 ons. Pel hotel Bellaval nu s'ha stuvü far quai cun quai cha quel edifizis as rechatta illa zona d'hotel.

Il capo profitta da l'occasiun ed ingrazcha eir in quist lö cordialmaing a las famiglias Regi e Schoch per lur ingaschamaint sco hoteliers. Eir grazcha ad hotels sco'l Guardaval e'l Bellaval es il cumün da Scuol gnü cuntschaint sco lö da vacanzas ingio cha'l giast sta bain e tuorna perquai eir adüna darcheu gudent.

Davo ch'ingün nu giavüscha plü il pled serra il capo la radunanza da quista saira a las 22:45h in ingrazchond pella cumparsa e pel interess e giavüscha a tuots ün bun arriv a chasa ed üna buna not.

Il capo:

L'actuar: